

Underliggande tankefigurer, inbjudande öppningar, för att förstå principerna bakom accelererad inläring (suggestopedi)

Av Karin Eklund

En djupare förståelse för de grundläggande villkor som gäller för mänsklig samverkan och deras medverkan i samordnade procedurer öppnar upp stora potentialer på en mängd områden. En sådan tillämpning har inte kunnat spridas eftersom de framgångsrika fallen beskrivits som en konsekvens av en metod eller koncept. Koncepttänkandet tycks istället blockera möjligheterna till framgång.

Ett sådant område där själva metodfrågan blivit ett hinder finns inom utbildningen där man kunnat konstatera möjligheter att åstadkomma en undervisning där inläringen ofta accelererats med så mycket som en tiopotens. Ett av de kunskapsområden som olyckligtvis omvandlats till metoder heter suggestopedi. Karin Eklund beskriver i denna artikel de likheter i tillämpning som hon ser inom suggestopedins kunskapsområde och de resonemang som använts av Jan Andersson och Katarina Olander i deras framgångsrika arbete med TPU på SSAB.

I Samarbetsdynamiks senaste rapport "Myter och realiteter om operatörssamverkan" från TPU-projektet vid SSAB beskrivs en mängd processer som leder till att människor tydligt ser sina egna förmågor, både som egna individer och i samverkan med andra.

I det suggestopediska arbetssätt jag använder vid de kurser där jag lär ut språk, finns många beröringspunkter eller besläktad förståelse av hur man öppnar dörrar till ditintills förborgade förmågor.

För enkelhets skull följer jag rapportens olika moment och ger sidhänvisningar till den.

En attitydfråga?

Diskussionen här (s. 3 och framöver) motsvaras av suggestopedins syn på blockeringar i inläringen. Helhetsgrepp i den suggestopediska orkestreringen skapar en miljö där blockeringar tillåts lätta; i sammanhanget har vi också de anti-suggestiva barriärerna: den kritiskt-logiska, intuitivt-affektiva och moraliskt-etiska. Dessa anses vara nödvändiga skydd för individens integritet och får aldrig bringas att slå alarm om man vill ha optimala resultat.

Projektet TPU

Genom resursgruppens insatser, från sidan 19 och framåt, kunde man från början visa att det var möjligt att göra arbetet på ett nytt sätt. I suggestopediska kurser skapar man denna insikt och säkerhet genom att visa att deltagarna, faktiskt redan från början, kan

SAMARBETSDYNAMIK AB

Ölsdalen 134, 693 91 Degerfors, telefon 0586 726 121

bengt-ake.wennberg@samarbetsdynamik.se

använda sig av det nya språket/inlärningsstoffet. Stöd finns också att få från färdiga fraser och böjningsmönster på väggarna. Att "laga efter läge" under en suggkurs består i att kursens innehåll i hög grad bestäms av deltagarnas intressen och viljor, det växer fram i samspel mellan en given text och de studerandes önskemål.

Fokusgrupp A

På sidan 37 talar rapporten om att ställa i ordning rummet, vilket också är en viktig del av förberedelserna för en suggestopedisk kurs. Det ska vara angenämt och inbjudande, fullt av information, som inte är påträngande. Rummet ska även inspirera till inläring och genidrag.

Liksom operatörerna behöver kursdeltagarna de rätta verktygen, i vårt fall kan det vara färgpennor, stimulerande övningar och sånger eller lekar.

Tilliten är grundläggande: kursledarens tillit till deltagarnas fantastiska förmågor, deltagarnas tillit till lärarens uppsåt och förmåga och den gemensamma tilliten till varandra, deltagarna emellan. Det, att lära sig sådant man känner sig behöva, gäller i lika hög grad på sugg-kurs som vid TPU-processer.

"Ingen ska behöva känna sig osäker" står på s.45 och det skulle lika väl kunna stå i en suggestopedisk handbok. Det vi gör med säkerhet i sinnet blir en helt annan process än den som präglas av osäkerhet och hämningar.

Fokusgrupp C

I slutet av detta avsnitt säger någon att man måste bryta upp bilden av "hur det måste vara". Inom suggestopedin talar vi om den begränsande sociala normen, som säger att vi kan lära oss synnerligen begränsande mängder stoff. Med hjälp av musik, konst och befriande suggestioner bryter vi, medvetet, med den inpräntade normen och visar konkret att inläringen kan bli mångdubbelt större och ta avsevärt kortare tid. På sidan 94 beskrivs vikten av överraskningseffekten, vilken fungerar på flera plan: den kan upprätthålla intresset, skapa aha-upp-levelser och knäcka inmurade uppfattningar om de egna bristerna.

Självständigheten

På sidan 129 sägs: "att försök till likriktning kan riskera att vara kontraproduktiva". Denna utsaga gäller även i en suggestopedisk språkkurs, där alltför strikt gemensamma stoff till inläring ger ointresse och bristande engagemang för de flesta. Vi skapar de förutsättningarna genom att lägga fram ett gigantiskt material för deltagarna att plocka sina specialintressen ur. Deras förmågor blir tydliga under arbetets gång, vilket i sin tur ger inre motivation.

På s. 132 om det systematiska och analyserande arbetssättet.....Vi suggestopeder lär oss att inte säga till deltagarna 'att det var fel!!' Vi 'hummar i stället med' och säger om frasen korrekt. Efter en kortare tid kan man då märka att deltagarna säger fel, lyssnar ett ögonblick till sig själva och säger om frasen korrekt, utan tillsägelse! Denna 'fria

korrektion' skapar alltså en inre analys/reflektion som möjliggör en avancerad förståelse av fenomenen.

Double-planeness

En suggestopedisk term som har praktiska implikationer enligt s.141. Jan och Katarina hävdar att varje insats ska ha flera syften. I suggestopedisk teori vill professor Lozanov hävda att allt lärande ska ske på minst två plan: den medvetna inläringen av konkret stoff och alla de undermedvetna betydelser och associationer som 'bär' det medvetna tillägnandet.

Attityder

"Det skall vara lätt att göra rätt." (s 143) I traditionell skolundervisning, liksom på traditionella arbetsplatser, finns vissa mått av felfinneri, medan suggkurser lägger sig vinn om att alla ska göra rätt från början. Skulle olyckan vara framme och fel ändå uppstå gör vi minsta möjliga sak av det.

...."bryta den den självförståelse och den föråldrade föreställning om sin roll" gör vi genom överväldigande stora materialmängder, som eleven omöjligt kan klara av, enligt gällande social norm. På detta sätt bryter vi igenom de logisk-analytiska barriärerna och når häpnadsväckande höga nivåer.

"Engagemanget skapas inte. Det *befrias*." Denna vackra fras stämmer också på suggestopedins förmåga att befria reservkapaciteter i lärandet och göra alla deltagarna skickligare i sitt lärande (s145).

Open design

Ytterligare en punkt som överensstämmer: vi suggestopeder lägger en ganska strikt ram för arbetets fortskridande, vilka moment som ska tas upp och när de ska bearbetas. Själva innehållet i tal- och skriftövningar är däremot synnerligen fria och ju lekfullare och fantasirikare, desto bättre. I optimala stunder brukar det också bli så att deltagarna frågar efter moment 'x', just innan ledaren har tänkt ta upp just det.